Sosyal Fobi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Fobi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30665

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uyarlama türünde bir psikometrik araç olan **Sosyal Fobi Ölçe?i**, S. Esemenli taraf?ndan 1997 y?l?nda tamamlanan doktora tezi kapsam?nda Türkçe literatüre kazand?r?lm??t?r. Bu ölçek, özellikle sosyal anksiyete bozuklu?unun ?iddetini ve varl???n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in temel amac?, sosyal fobinin, agorafobi, özgül fobi ve yayg?n anksiyete bozuklu?u gibi di?er anksiyete bozukluklar?ndan farkl?l?klar?n? kar??la?t?rmal? olarak ara?t?rmakt?r. Bu adaptasyon, Türk popülasyonunda klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için standart bir ölçüm arac? sa?lamay? hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Fobi, Anksiyete Bozukluklar?, Agorafobi, Özgül Fobi, Yayg?n Anksiyete Bozuklu?u, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? **S. Esemenli** taraf?ndan yap?lm??t?r.

Amaç

Sosyal Fobi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal veya performans gerektiren durumlarda ya?ad?klar? yo?un kayg? ve kaç?nma davran??lar?n?n derecesini standardize edilmi? bir biçimde ölçmektir. Bu araç, klinik psikoloji ve psikiyatri alanlar?nda sosyal anksiyete bozuklu?unun tan?lanmas?na ve tedavi süreçlerinin izlenmesine katk?da bulunur.

Ölçek, adaptasyon çal??mas?n?n oda?? do?rultusunda, sosyal anksiyete belirti örüntüsünün di?er spesifik anksiyete bozukluklar?n?n belirti örüntülerinden ayr??t?r?lmas?nda kritik bir rol oynam??t?r. Bu kar??la?t?rmal? yakla??m, sosyal fobinin kendine özgü klinik yap?s?n?n anla??lmas?na yönelik önemli ampirik veriler sunmay? amaçlam??t?r.

Yap?

Sosyal Fobi Ölçe?i, psikolojideki **Sosyal Anksiyete Bozuklu?u** (SAB) yap?s?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?, ba?kalar? taraf?ndan yarg?lanma veya olumsuz de?erlendirilme korkusuyla karakterize edilen ve sosyal etkile?imlerden kaç?nmaya yol açan sürekli ve yo?un bir kayg?y? içerir. Ölçek, genellikle hem performans hem de sosyal etkile?im bile?enlerini kapsayan maddeler arac?l???yla bu yap?y? çok boyutlu olarak ele al?r.

Tez çal??mas?n?n amac? göz önüne al?nd???nda, ölçe?in yap? geçerlili?i analizlerinin, ölçülen sosyal fobi yap?s?n?n, panik odakl? kaç?nma (agorafobi) ve yayg?n endi?e (yayg?n anksiyete

ARABPSYCHOLOGY.COM

bozuklu?u) yap?lar?ndan istatistiksel olarak farkl? oldu?unu göstermesi beklenir. Ölçek, bu ayr?m? sa?layarak diferansiyel tan?ya destek olacak ampirik bir zemin olu?turmu?tur.

Geçerlik

Sosyal Fobi Ölçe?i'nin 1997 y?l?ndaki uyarlama çal??mas?na ait spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt ba??ml? geçerlik veya ay?rt edici geçerlik) kaynak özetinde belirtilmemi?tir. Ancak, bir ölçe?in uyarlanmas? sürecinde, çeviri ve kültürel adaptasyonun ard?ndan mutlaka kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n yürütülmesi gerekir.

Esemenli'nin doktora tezinde, ölçe?in sosyal fobi hastalar?n? di?er anksiyete gruplar?ndan ba?ar?yla ay?rt edip etmedi?ini gösteren **bilinen gruplar geçerli?i** çal??malar?na yer verilmi? olmas? muhtemeldir. Tam ve detayl? geçerlik sonuçlar? için orijinal tez çal??mas?na ba?vurulmal?d?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) veya zamana ba?l? istikrar (test-tekrar test güvenirli?i) gibi güvenirlik bilgileri sa?lanan kaynakta eksiktir. Güvenirlik, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçümlerin zaman içinde stabil kald???n? gösteren temel bir psikometrik özelliktir.

Uyarlama çal??malar?nda yüksek güvenirlik katsay?lar? (genellikle .80 üzeri) hedeflenir. Bu bilgilerin eksikli?i, ölçe?in bilimsel kullan?m?ndan önce orijinal tezin incelenmesi gerekti?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Sosyal Fobi Ölçe?i'nin kaç faktörden olu?tu?una veya faktör yüklerinin da??l?m?na dair herhangi bir bilgi sunulmam??t?r. Sosyal anksiyete ölçekleri genellikle performans anksiyetesi ve sosyal etkile?im anksiyetesi gibi alt boyutlar? yans?tan çok faktörlü bir yap?ya sahiptir.

Uyarlamay? yapan ara?t?rmac?, büyük olas?l?kla orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültüründe korunup korunmad???n? belirlemek için **Aç?mlay?c?** veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (AFA/DFA) tekniklerini kullanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerlili?inin kültürleraras? tutarl?l???n? sa?lamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama / Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir. Sosyal fobi ölçekleri genellikle 4 veya 5

ARABPSYCHOLOGY.COM

puanl? Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler, a??rl?kl? olarak üniversite ö?rencileri ve klinik popülasyon (doktora tezinin örneklemine ba?l? olarak).

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türkiye'deki anksiyete bozuklu?u tan?s? alm?? bireyler veya sa?l?kl? kontrol gruplar?.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, ka??t-kalem format?nda gerçekle?tirilen psikolojik de?erlendirme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Kayg?, Anksiyete Ölçümü, Psikolojik De?erlendirme, Lisansüstü Çal??ma, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye (1997).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir doktora tezi kapsam?nda kullan?ld??? için, ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle tezin orijinal kayna??na at?fta bulunularak mümkündür. Özel izin veya ücret bilgisi kaynakta yer almamaktad?r.

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçe adaptasyonunun tamamland??? ve kullan?ld??? y?l **1997**'dir.

Kaynaklar

Esemenli, S. (1997). *Sosyal fobinin agorafobi, özgül fobi ve yayg?n anksiyete bozuklu?undan farkl?l?klar?na ili?kin kar??la?t?rmal? bir ara?t?rma* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Fobi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak özetinde yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ve puanlama yönergelerine ula?mak için, Esemenli (1997) taraf?ndan Ankara Üniversitesi'nde haz?rlanan doktora tezinin tamam?n?n incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM